Инструкция

органам местного самоуправления муниципальных образований Республики Татарстан о действиях населения при атаке БПЛА

При нахождении:

На улице (вне здания): услышав характерный звук и увидев силуэт летящего БПЛА, необходимо:

обеспечить собственную безопасность, покинуть зону видимости (опасную зону), по возможности бежать зигзагами;

немедленно укрыться в ближайшем строении (здании, укрытии, подвале, подземном переходе или паркинге), за (под) деревьями, стеной и др.;

при сбросе боеприпаса отбежать в сторону, укрыться в ближайшем строении, за бетонным желобом, фундаментом забора, бордюром, при их отсутствии – лечь на землю, в канаву или ров (яму) и закрыть голову руками;

не подниматься после первого взрыва, откатиться или отползти в сторону;

при падении БПЛА не прикасаться к нему или его частям – они могут быть взрывоопасны или ядовиты.

Дома (в здании):

если в момент нападения БПЛА люди находятся дома (в здании), необходимо по возможности спуститься на самые нижние этажи, в подвал или подземный паркинг;

чрезвычайно опасны современные здания, которые содержат большое количество стеклянных элементов, – в случае взрыва такая постройка сложится, а стекло разобьётся на множество мелких острых осколков;

тем, кто находится в квартире, необходимо найти место без окон, между несущих стен, как правило, это ванная комната, кладовая, затем нужно сесть на пол;

Подходить к окнам категорически запрещено!

Пользоваться лифтом нельзя!

быстро покинуть жильё и укрыться в подготовленном органами ЖКХ (управляющей компанией) и предусмотренном для этих целей защитном сооружении (убежище, укрытии);

Защитное сооружение (убежище, укрытие) должно быть заблаговременно приспособлено, оборудовано и подготовлено к приему укрываемых!!!

при отсутствии защитного сооружения (убежища, укрытия) спуститься в подвал;

Подвал должен быть оборудован вентиляцией и иметь два выхода!

если укрытия (подвала) нет – спуститься на нижний (цокольный) этаж здания, найти помещение без окон, пространство между несущими стенами, сесть на пол и пригнуться.

В транспорте:

тем, кто едет в транспорте, нужно немедленно покинуть его и укрыться в ближайшем укрытии;

немедленно остановить автомобиль (транспортное средство), переместиться к ближайшему укрытию и укрыться в нём, при отсутствии укрытия лечь на землю, в канаву или ров (яму) и закрыть голову руками.

С получением сигнала оповещения «Внимание! Республика Татарстан! Опасность атаки БПЛА»:

На социально значимых объектах и в местах с массовым пребыванием людей:

прекратить все мероприятия на социально значимых объектах и в местах с массовым пребыванием людей;

организовать оповещение об атаке БПЛА и порядке действий путем передачи голосового сообщения по объектовой речевой системе оповещения (устройству громкоговорящей связи);

приступить к выполнению мероприятий, предусмотренных объектовой Инструкцией о порядке действий в случае атаки БПЛА (далее – инструкция);

обесточить помещения (отключить электроприборы, выключить свет);

плотно закрыть окна и двери;

переместиться на максимально возможное расстояние от окон и наружных (внешних) стен, чтобы не получить ранение от вторичных поражающих элементов (осколков стекла и обломков конструкций здания);

применить предусмотренные инструкцией меры защиты от вторичных поражающих элементов;

привести заблаговременно подготовленные, приспособленные и оборудованные укрытия в готовность к приему укрываемых;

выставить посты наблюдения с устойчивой связью по периметру объектов (учреждений, организаций) для мониторинга воздушного пространства на предмет подлетающих БПЛА;

взять с собой в укрытие личные документы, имеющиеся средства индивидуальной защиты, аптечку, средства связи, необходимый запас воды и продовольствия (при наличии);

привести имеющиеся средства индивидуальной защиты в готовность к применению;

рассредоточить людей на группы укрываемых численностью не более 15 человек в каждой группе с устойчивой связью для управления действиями;

быстро, без паники, сохраняя бдительность и спокойствие, вывести группы укрываемых из занимаемых помещений;

сосредоточить группы укрываемых в местах эвакуации, быть в готовности по установленному сигналу к занятию укрытий;

в качестве мест эвакуации использовать помещения без окон в коридорах на нижних этажах зданий, в обязательном порядке в пространствах, защищённых несущими стенами;

провести инструктажи с группами укрываемых о мерах безопасности и по порядку дальнейших действий;

медицинский персонал привести в готовность и направить к местам эвакуации со средствами оказания медицинской помощи;

находиться в местах эвакуации, не покидать их до получения сигнала на занятие укрытий или сигнала «Отбой атаки БПЛА».

С получением сообщения (сигнала) на занятие укрытий:

руководящий состав подаёт установленный сигнал на занятие укрытий;

укрываемые занимают места в заблаговременно подготовленных, приспособленных и оборудованных для этих целей укрытиях в соответствии с указаниями ответственного работника укрытия;

не покидать укрытие и не выходить за его пределы до получения сигнала «Отбой атаки БПЛА».

При падении БПЛА на территории объекта (учреждения, организации):

незамедлительно позвонить по единому номеру вызова экстренных оперативных служб «112», сообщить место (адрес), время обнаружения, фамилию, имя и отчество сообщившего, другие сведения, которые запросит оператор, а также проинформировать о происшествии руководство (персонал);

находиться на безопасном расстоянии от места падения БПЛА и не допускать к нему никого до прибытия экстренных оперативных служб;

обеспечить беспрепятственный доступ к месту происшествия экстренных оперативных служб;

по прибытии экстренных оперативных служб действовать согласно их распоряжениям.

Категорически запрещается при нахождении в непосредственной близости с упавшим БПЛА пользоваться радиоаппаратурой, мобильными телефонами, устройствами GPS/ГЛОНАСС, а также фотографировать и выкладывать в сеть снимки прилегающей к месту падения БПЛА местности.

С получением сигнала «Внимание! Республика Татарстан! Отбой атаки БПЛА» по команде руководящего состава покинуть укрытие и действовать в соответствии с его указаниями.

Экстренную информацию об атаках БПЛА (в виде push-сообщений) с привязкой к муниципальному образованию пользователи мобильных устройств на базе операционных систем Android и IOS могут получить из мобильного приложения «МЧС России», которое доступно для бесплатного скачивания в магазинах приложений RuStore, Google Play, AppGallery и App Store. Подробное руководство пользователя по скачиванию, установке и использованию мобильного приложения размещено на сайте МЧС России.

Пилотсыз очучы аппаратлар һөҗүм итү вакытында халыкның гамәлләре турында Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнарына Күрсәтмә

Урамда булганда:

характерлы тавыш ишетеп, очып баручы пилотсыз очучы аппарат силуэтын күргәч, түбәндәге гамәлләр тәкъдим ителә:

үз куркынычсызлыгыңны тәэмин итәргә, күз күреме зонасын (куркыныч зонаны) ташлап китәргә, мөмкин булганча зигзаглап йөгерергә;

кичекмәстән якындагы корылмага (бина, яшеренү урыны, подвал, җир асты кичүе яки паркинг бинасы), агачлар артына, стена артына һ. б. җирләргә качырга;

шартлаткыч матдәләрен ташлаганда читкә йөгерергә, якындагы корылмада, бетон стена, койма нигезе, бордюр артына качарга, алар булмаганда - җиргә, канауга яки чокырга ятарга һәм куллар белән башны капларга;

беренче шартлаудан соң күтәрелмәскә, читкә тәгәрәргә яки шуышырга;

пилотсыз очучы аппарат төшкәндә аңа яки аның калдыкларына кагылмаска: алар шартларга яки агулы булырга мөмкин.

Өйдә (бинада) булганда:

пилотсыз очучы аппарат һөҗүме вакытында өйдә (бинада) булганда, мөмкин булганча иң аскы катларга, подвалга яки җир асты паркингына төшәргә кирәк;

пыяладан торган элементлары булган заманча биналар бик куркыныч, - шартлау очрагында мондый корылма ишеләчәк, ә пыяла бик күп вак очлы кыйпылчыкларга ватылачак;

фатирда булганда тәрәзә ерак булган урын табарга кирәк, стеналар арасында, кагыйдә буларак, бу ванна бүлмәсе, чулан, аннары идәнгә утырырга кирәк;

Тәрәзә янына килү катгый тыела!

Лифтка керергә ярамый!

торак-коммуналь хуҗалык органнары (идарәче компания) тарафыннан әзерләнгән һәм шул максатлар өчен каралган саклау корылмасына (качу урынына) тиз арада качырга;

Саклау корылмасы алдан җайлаштырылган, җиһазландырылган һәм качучы кешеләрне кабул итүгә әзерләнгән булырга тиеш!!!

саклау корылмасы булмаганда подвалга төшәргә;

Подвалның ике чыгу юлы булырга һәм вентиляциясе эшләргә тиеш!

әгәр ышык урын (подвал) юк икән - бинаның аскы (цоколь) катына төшәргә, тәрәзәсез бүлмә, терәк диварлар арасындагы урын табарга, идәнгә утырырга һәм иелергә.

Транспортта:

транспортта баручыларга, аны ташлап, якындагы ышык урынга качарга кирәк; автомобильне (транспорт чарасын) туктатырга, якындагы ышык урынга качырга; ышык урын булмаганда җиргә, канауга яки чокырга ятарга һәм куллар белән башны капларга.

«Внимание! Республика Татарстан! Опасность атаки БПЛА» сигналын алгач:

Социаль әһәмиятле объектларда һәм кеше җыелу урыннарда:

социаль әһәмиятле объектларда һәм кеше җыела торган урыннарда барлык чараларны туктатырга;

Пилотсыз очучы аппарат һөҗүме һәм эш итү тәртибе турында хәбәр итүне объектлы сөйләм системасы (хәбәр бирү җайланмасы) буенча тавыш хәбәрен тапшыру юлы белән оештырырга;

Пилотсыз очучы аппарат һөҗүме очрагында гамәлләр тәртибе турында объект инструкциясендә каралган чараларны башкаруга керешергә (алда — инструкция);

бүлмәләрне электрсыз калдырырга (электр приборларын сүндерергә, утны сүндерергә);

тәрәзәләрне һәм ишекләрне ныклап ябарга;

икенчел зарарлаучы элементлардан (пыяла кыйпылчыклары һәм бина конструкциясе ватыкларыннан) җәрәхәт алмас өчен тәрәзәләрдән һәм тышкы диварлардан мөмкин булган максималь ераклыкта торырга;

инструкциядә каралган икенчел зарарлаучы элементлардан саклану чараларын кулланырга;

алдан җайлаштырылган һәм җиһазландырылган ышык урыннарны кешеләрне кабул итүгә әзерләргә;

пилотсыз очучы аппарат очып килү очрагына һаваны күзәтү өчен объектлар (учреждениеләр, оешмалар) периметры буенча тотрыклы элемтә белән күзәтү постлары куярга;

үзең белән яшеренергә шәхси документларны, булган индивидуаль саклану чараларын, дару тартмасын, элемтә чараларын, кирәкле су һәм азык-төлек запасын (булган очракта) алырга;

булган индивидуаль саклану чараларын әзер тотарга;

кешеләрне гамәлләр белән идарә итү өчен тотрыклы элемтәле һәр төркемдә 15 кешедән артмаган яшеренү төркемнәренә таратырга;

тиз арада, паникага бирелмичә, уяулыкны һәм тынычлыкны саклап, яшеренүчеләр төркемнәрен биналардан чыгарырга;

эвакуация урыннарында яшеренүчеләр төркемнәрен тупларга, билгеләнгән сигнал буенча яшеренү урыннарына качарга әзер булырга;

эвакуация урыннары буларак биналарның аскы катларындагы коридорларда тәрәзәсез бүлмәләрне, терәк диварлар белән сакланган урыннардан мәҗбүри тәртиптә файдаланырга;

куркынычсызлык чаралары турында һәм алдагы гамәлләр тәртибе буенча яшеренүчеләр төркемнәре белән инструктажлар үткәрергә;

медицина персоналын әзерлеккә китерергә һәм медицина ярдәме күрсәтү чаралары белән эвакуацияләү урыннарына җибәрергә;

«Отбой атаки БПЛА» сигналын алганчы яшеренү урыннарыннан чыкмаска һәм аларны ташлап китмәскә.

Яшеренү урыннарына качу хәбәрен (сигналын) алгач:

җитәкче состав яшеренү урыннарына качуга билгеләнгән сигнал бирә; яшеренүчеләр, җаваплы хезмәткәр күрсәтмәләре нигезендә, алдан әзерләнгән, шул максатлар өчен җайлаштырылган һәм җиһазландырылган яшеренү урыннарында урын алалар;

«Отбой атаки БПЛА» сигнал алганчы яшеренү урыныннан чыкмаска һәм аны ташлап китмәскә.

Объект (учреждение, оешма) территориясенә пилотсыз очучы аппарат төшкәндә:

шунда ук ашыгыч оператив хезмәтләренең «112» бердәм чакыру номеры буенча шалтыратырга. Хәбәр итүченең фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, аппаратның табылган вакытын, урынын (адресын) һәм оператор сораган башка мәгълүматларны хәбәр итәргә, шулай ук вакыйга турында җитәкчелеккә (персоналга) җиткерергә;

пилотсыз очучы аппарат төшкән урыннан куркынычсыз ераклыкта торырга һәм ашыгыч оператив хезмәтләр килгәнче аңа беркемне дә китермәскә;

ашыгыч оператив хезмәтләрнең вакыйга булган урынга тоткарлыксыз керүен тәэмин итәргә;

ашыгыч оператив хезмәтләр килгәч, аларның күрсәтмәләре буенча эш итәргә;

төшкән пилотсыз очучы аппарат янында булганда радиоаппаратура, мобиль телефоннар, GPS/ГЛОНАСС җайланмаларыннан файдаланырга, шулай ук фотога төшерү һәм пилотсыз очучы аппарат төшкән урынның сурәтләрен челтәргә салу **катгый тыела**;

җитәкче состав командасы буенча **«Внимание! Республика Татарстан! Отбой атаки БПЛА» сигналын алынгач**, яшеренү урыныннан китәргә һәм аның күрсәтмәләре нигезендә эш итәргә.

Пилотсыз очучы аппарат һөҗүмнәре турында ашыгыч мәгълүматны (push-хәбәрләр рәвешендә) Android һәм IOS операцион системалары базасындагы мобиль җайланмаларны кулланучылар «МЧС России» мобиль кушымтасыннан алырга мөмкин. Ул RuStore, Google Play, AppGallery һәм App Store кушымталары кибетләрендә бушлай кую өчен мөмкин. Мобиль кушымтаны табу, кую һәм аның белән эшләү өчен, кулланучының җентекле кулланмасы Россия ГТХМ сайтында урнаштырылган.